41	Ադամ Գէորգեան	10
42	Մխիթար Տէր Մաթէոսեան. . . .	10
43	Դանիէլ Տէր Գրիգորեան	10
44	Համբարձում Յակոբ-ջանեան . . .	10
45	Եղիշէ Սուքիասեան	10
46	Յովհաննէս Յարութիւնեան . . .	10
47	Աղէքսանդր Արիստակէսեան	10
48	Աղէքսանդր Փիլիպպոսեան	10
49	Գաբրիէլ Յովհաննիսեան	10
50	Ամբրոսիոս Աթանասեան	10
51	Ենոք որդեգիր Մկրտչի Յակոբեան . .	10
52	Պետրոս Յարութիւնեան	10

Չքնաւորք.

53	Մխիթար Տէր Գէորգեան	
54	Տիգրան Տէր Մաթէոսեան	
55	Գրիգոր Հայրապետեան	
56	Աղէքսանդր Մուրատեան	
57	Աղէքսանդր Վասիլեան	
58	Մնացական Ռոստոմեան	
59	Միքայէլ Կարապետեան	
60	Սարգիս Յովսէփեան	

Գրեալքն ընդ համարօք 2, 6, 19, 24, 28, 32, 47, 48 և 56 աչացաւութեամբ և այլ տկարութեամբ գտանին այժմ 'ի բացակայութեան։

Ս. Գ. Փիլիպպոսեանց

Խոշկաշինեան Անապատ ամսագրոյ

Արարատը իւր Բ. տարւոյ Ամսագրի Ը. Թ. թերթերի մէջ՝ տպագրութեամբ հրատարակած է, թէ՝ Նուխւոյ Փոխանորդ Արժանապատիւ Հ. Արիստակէս Վարդապետը՝ ըստ իւրում ազգասիրական ջերմեռանդութեան՝ կարգադրած որոշած է, որ նոյն վիճակի մէջ երկու կեդրոնական տեղերում դպրոցներ բացուի, որոնք իւր նկատողութեամբ և անձնադիր հոգացողութեամբ՝ անշուշտ ժողովրդոց փափագանաց պէտք է օժանդակեն, նոցա զեռափթիթ ուսումնակարօտ որդւոց առաջը ուսման մէջ՝ մտաւոր և բարոյական դաստիարակութեան և կրթութեան լայնարձակ ասպարէզը բանալով, աղատաքալ պիտի գործէ իւրեանց ցանկութեան մէջ յառաջ երթալու։ Այս դպրոցները, որ բացուելոց են իւրաքանչիւր գաւառակաց մէջ, սահմանեալ կեդրոնատեղերում, լինելու են մէկը 'ի Խոշկաշէն Անապատ, որ յառաջ ժամանակաւ ևս նպաստաւորող գտնված է իւր շրջակայ արդի գիւղական բնակչաց՝ ուսման կողմանէ, իւր շէն և հաստատ ժամանակներում, թէպէտ և 'ի դժբաղդութիւն ազգի՝ եօթանասուն կամ ութսուն ամաց 'ի վեր ցայժմ՝ աւերակ և անշէն է, ինչպէս ականատես հասակաւոր անձինք կպատմեն. և միւսը 'ի Ղայաբաշի բազմամարդ գիւղումն, որ դարձեալ մօտ է իւր շրջակայ գիւղերին, կարծես թէ՝ կեդրոնացած է միւսների մէջ. որովհետև խօսքերնիս ուսումնարանի կառուցման վերայ է, ուստի այս տեղ վերջ դնելով վերոգրեալ տեղագրութեանց՝ դէպ 'ի ուսումնարանի շինութիւնը դառնանք։

Այժմ մեծ ջանքով Խոշկաշինու անապատի դպրոցի շինութիւնը յառաջ կընթանայ, և փոքր միջոցի մէջ կանոնաւոր կերպով դպրոցը իւր հաստատ շարունակութեան կարգի մէջ կ'մտնէ. և այս առիթով՝ նոյն մենաստանն վերանորոգութեամբ առաջնոյն նման՝ լուսաւորութեամբ կ'պարծենայ շնորհունակ զաւակներ ծնանելով, վասն զի գաւառական ազգայինք մեր իրանց նախնի համակրութիւնը պահելով դէպի սուրբ Մենաստանը, դաստիարակեալ որդւոց յառաջադիմութեամբ ևս պիտի ուրախանան յոյժ։ Այս ազգային յառաջադիմութեան նպաստող ձեռնարկութիւնը, որ անակնունելի էր շատերի մօտ, եթէ Նուխւոյ գաւառների մէջ ևս այդպիսի մի ազգասիրական վսեմ գործոց և եռանդից շարժումն կ'տեսնուի, մեծ ուրախութիւն առթեց առհասարակ ամենեցուն, և ամենուն դէմքի վերայ ցնծութեան նշաններ փայլեցուց. ո՞հ, ո՞վ չի տեսեր իւր ազգի կուրութիւնը՝ վշտակցութեամբ սրտի, և ո՞վ չի զթար կարեկից հոգւով՝ իւր ազգային եղբօր մտաւոր և բարոյական հիւանդութեանը վերայ. անհնարին է յուսալ այդ, վասն զի նա ազգի կենդանի անդամ չէ. եթէ առ եղբայր իւր կարեկից չէ, չէ նա անդամ ազգի, երբ տկար ազգակցի առողջութեանը զուարթագէմ չ'գտնուիր։

Վերը ասացինք, թէ դպրոցի շինութիւնը փոքր միջոցի մէջ կատարումն կ'ստանայ, և կանոնաւոր շարունակութեամբ յառաջ կ'ընթանայ՝ 'ի զարգացումն Հայ մատաղորներոյ, չեմ սխալվում ա-

սելու, թէ՝ և օտար ազգաց, տեղւոյն մերձակայ բնակչաց. ըստորում Արժանապատիւ Փոխանորդին Նուիրեալ Հայր Արիստակէս Վարդապետի սրտաշարժ յորդորանքներից յետոյ յիշատակեալ Խոշկաշէն գիւղումն, ուր ժողոված էին ժամադրութեամբ գպրոցի շինութեան համար բազմաթիւ ժողովուրդք, նոյն ժամայն իւրեանց ազգասիրութիւնը ցոյց տալով՝ հետևեալ օրը՝ բազմութեամբ դիմեցին դէպի բոլոր նիւթերին պատրաստութիւնը. ուր եօթն հարիւր սայլ քար և կիսով չափ աւազ, և այլ կարևոր նիւթերով լցրին շինութեան տեղը, նոյն ճիգը մինչև գպրոցի աւարտը յանձնառու լինելով. իսկ և այն ազգային ժողովոյ մէջ՝ որ գտնուում էր Դուզախլուբնակ կալուածատէր Թուրքաղն Աղնուաշուք Աղաբէկն՝ իւր մարդասիրական զգացմունքից ստիպուելով՝ նուիրեց վաթսուն սայլ փայտ*)՝ կիր պատրաստելու համար, խոստանալով ամենայն յօժարութեամբ նպաստաւոր լինել շինութեանը հարկաւոր նիւթերով։ Այս ազգասիրական սուրբ հոգւոյ զգացմանց գեղեցիկ առաջարկութիւնները՝ ոչ մի՛ մարդոյ չէ, եթէ ոչ Նորին Արժ. անձանձիր հոգարկութեանը, այն է՝ Հ. Արիստակէս Վարդապետի, որոյ անդուլ ջանացողութեամբը՝ այսօրուան օրը մեր ուսումնակարօտ ժողովուրդը Նուիրեալ վիճակի՝ իրրև 'ի քնոյ արթնացած լոյս է շօշափում գիտութեան, ուսման և յառաջադիմութեան։

Ազգասէր Հայր՝ Ձեր այս քաջալի աշխատակրութիւնը ազգի օգտի համար՝ անջնջելի պիտի դրոշմուի քո սիրելի ժողովրդոց սրտի վերայ, և Ձեր անունը՝ անմահ յիշատակօք պիտի յաւերժանայ նոցա մէջ՝ յորդւոց յորդիս. և երախտապարտ պիտի գտնուին՝ միշտ սիրելով զՁեզ ունկ 'ի վերայ իւրեանց արթուն և հոգատար հովիւ. ուրեմն յուսով եմք բոլորեքեանքս, թէ՝ զուք ազգիդ յառաջադիմութեանը համար անձերնիդ զոհ կմատուցանէք։

Իսրայէլ Տ. Գրիգորեան Մարկոսեանց։
է Գ. Նոր-Էջ։

(*) Այս յարկի այլոյն անծին վանաուն սայլ փայտն, որ իւրաքանչիւր սայլն հաշուելով երեք երեք ռուբլի արժ. բոլոր գումարն առնէ 180 ռուբլի, չմ անենշան նուիրագործութիւն, որ ապագային բարեկան անծին են ապացոյցք։

ԱԳՈՒԼԵՍԱՑ ԴՊՐՈՑ

—

Խմբագրութեան Աբարար Ամսագրոյ.

Ամեն հասկացող անձն գիտէ որ բնութեան օրէնքները անփոփոխ են. բայց մի և նոյն ժամանակն ալ բազմակողմանի են. ուստի և նորանց յատկութիւնները երկրագնդի ամեն կողմը մի տեսակ չեն ներգործեր։ Ահա այս իսկ պատճառաւ նոքա մարդկային ազգի թէ ներքին և թէ արտաքին կազմուածքին վրայ արած են այլ և այլ ազդեցութիւնք։ Մի տեսակ կրթութիւն և դաստիարակութիւն կ'կարծեմ թէ չեն կրնար ստանալ արևմտեան Ասիացի մը և կետրոնական Ափրիկեցի մը։ Եւ ոչ միայն այսքան, հապա և հողագնդի միևնոյն գօտւոյ տակ գտնուող ժողովուրդներուն մէջն ալ տարբերութիւններ շատ կան։ Շատ անգամ էս մեր Հայ ուսուցիչներէն—աշխարհքի ամենէն ազնիւ և ամենէն դժբաղդ էակներէն լսած եմ՝ թէ այս ինչ տեղի տղայքը սրամիտ են, այն ինչ տեղի աշակերտք բթամիտ են ելն։

Արդ այս մտքին ապացոյց որոնելու համար այս և այն կողմը չեմ կամենար ընկնել, վասն զի նախ՝ դորան մանրամասն բացատրութեան համար աղէկ բնագէտ լինել պէտք է, որ ես չեմ. երկրորդ՝ դա հասկանալի է ամեն իմացող անձանց, և ընդունուած է ինչպէս մին անհերքելի ճշմարտութիւն, և կամ այլ մտքով մեկնելով կարող ենք ըսել՝ թէ կեանքի ամեն օրուայ փորձերը միշտ մեզ ցոյց կուտան դորա ճշմարտութիւնը։ Ես որ իմ կենաց հանգամանքներէն ստիպեալ հայրենեացս արևմտեան ծայրէն արևելք եմ ընկած՝ կերպով մը դժբաղդութիւններ տեսած, կերպով մ'ալ բարոյական, ֆիզիքական և մտացական օգուտներ եմ ճանապարհորդութիւններէն քաղած՝ բուն իմ նախնեաց օդը ծծելու՝ ջուրը խմելու բաղդը ունեցած, երբեմն ալ տեղ տեղ ուսուցչութեան այն վեհ կոչման արժանացած փորձով տեսած եմ շատ անգամ իմ առաջ բերած կէտի անհերքելի ըլլալը։ Ուստի խօսքս չերկարացնելով կուզեմ ըսել՝ թէ Ագուլեաց երեխէքը այլ շատ տեղերի տղայոցմէ սրամիտ երևցան ինձ, վասնորոյ ես ալ այդ երեխանց դպրոցին վրայ ունեցած կարծիքս և անոր մէջ եղած ինձ յայտնի յառաջադիմութիւնը